

SOVJET-ESTLAND

Organ för Estlands Kommunistiska (b) Partis kommitté i Läänemaa.

13 (24) II årgången

Torsdagen den 27 mars 1941

Pris 8 kop.

Politbildningen bland estlands-svenskarna intensivare!

För att befästa den socialistiska inriktningen och uppbygga det socialistiska samhället fordras av det estlandsk folket politisk medvetenhet och aktivitet. För att delge arbetande folket dessa behovs kommunistisk uppfostran. En del av det politiska undervisningsarbetet göres i Sovjetunionens stater av klubber, röda hörn och folks hus bland det arbetande folket. Alla dessa äro grundläggande arbetarnas, lantbefolkningens och intelligensens självverksamhet. Deras uppgift är att det arbetande folket vida masspolitisk uppfostran samt att en yrkesutbildningen och den tekniska nivån. Klubber, röda hörn och folks hus måste vara alla källor vid uppfostringen och bildandet av det arbetande folket. Eftersom dessa ha den stora uppgiften att ge vida folkmängder politisk medvetenhet och att hjälpa till vid folkmängdernas aktivitet i det socialistiska uppbyggingsarbetet, är det nödvändigt, att hela vårt folk aktivt deltar i politiska bildningsarbetet.

Även estlandssvenskarna, som under den tidigare borgerliga regeringen hade låtit all självverksamhet mer och mer slumra in, ha nu upptagit arbetet på nytt. Förhållanden, som tidigare varit till nackdel för estlandssvenskarnas självverksamhet, ha nu helt sopats undan, och nu ha alldeles nya, stora möjligheter trätt oss till hjälp. Det arbetande folket har gjort sig till nytta av alla de nya möjligheter som har ordnats över hela landet, den har öppnat krediter för byggnad och reparation av folks hus. I varje län har man fått instruktörer, som leda och hjälpa till i organisations- och bildningsarbetet.

Estlands svenskbygd har man fått ett nät av folks hus, och där inte finns skärskild lokal sammanträd, röda hörn och klubbar, anordnas dessa i skolor eller i andra lägenheter, där estlandssvenskarna kunna deltaga i alla politiska bildningsarbeten. Speciellt för estlandssvenskar har man som instruktör på utbildningsområdet satt en estlandssvensk. Alla estlandssvenskar, som det arbetande folket önskar väl sörjer för den estlandssvenska nationen, och det står, hur enastående det är, om man tänker tillbaka på de förtidiga regeringarnas bistra nedknipnings- och förtryckningspolitik, vilken nu känns som en dröm. Alla estlandssvenskar uppskatta dessa fördelar, som den socialistiska ordningen ger dem, och eftersom det nu finns möjligheter att utveckla självverksamheten, måste man göra arbetet mer intensivt och så, att estlandssvenskarna äro värdefulla med den estniska nationen i sitt framtidskrande. Det är en plikt för de estlandssvenskar, som äro mer medvetna och energiska, att draga med även de andra, som först äro tillbakadragna, samt hjälpa dem att utbilda sig och sätta in dem i de uppgifter de fått i den estlandssvenska ungdomens självverksamhet.

Man bör i klubber, röda hörn och folks hus organisera intressanta föreläsningar och tal, visa mer eller uppfostra skådespel, dans med schack och tidningsläsning eller också helt enkelt träffas i samtala med vänner och kamrater. Det finns en hel del, som

man kan företa sig, det behövs bara energisk början. Och här har man ett stort arbete att utföra.

Man måste taga i beaktande, att klubbarnas, röda hörnens och lärociarklarnas verksamhet kan vara fruktbar och intressant endast då, när den är grundad på ett vidsträckt deltagande av alla estlandssvenskar.

Det är sant, att det är svårt i början, eftersom arbetet i röda hörn, klubber och folks hus saknar kvalificerade ledare. På många orter utföres arbetet utan system och livaktighet, och det märks, att det ännu finns kvar av den kapitalistiska tankegången. Det är självklart, att klubbarna, röda hörnen och folks hus i det socialistiska samhället ej får föra sin verksamhet som borgerliga organisationer, vilkas verksamhet mestadels bestod i att anordna skvallerkvällar och värdelösa suppester.

De som har påtagit sig ledningen måste noga efterfölja i ENSV Teataja givna direktiv angående arbetet i folks hus samt bestämmelserna om politbildningsarbetet. De måste sammanställa efter ordens omständigheter betingad arbetsplan och genom pressen följa med, hur man har ordnat politbildningsarbetet i andra republiker i Sovjetunionen. Politbildningsarbetet är av stor vikt och mycket komplicerat, det fördrar förstånd, initiativrikedom och livlighet. Huvudintresset måste man i detta arbete självklart fästa vid ideologi. I föreläsningar och föredrag, i alla cirkulär verksamhet måste man ge främsta platsen åt den kommunistiska uppfostringsuppgiften. Alla arbetsformer och möjligheter måste utnyttjas för att hjälpa till, att arbetarnas böndernas sovjetpatriotism måtte växa. Vi måste uppfostra vår estlandssvenska nation i kärlek till det socialistiska hemlandet.

För den estlandssvenska politbildningen står det före viktiga uppgifter. Klubberna, röda hörnen, folks hus och lärociarklarna måste ordna sitt arbete planmässigt samt liva upp politbildningen och hjälpa till, att estlandssvenskarna i alla trakter få del av den uppfostran, som har blivit grundsten av socialismens stora hemland — Sovjetunionen.

Nya kadrer för ESSR-s fiskeri

ESSR-s fiskerindustri lider brist på kvalificerade kadrer. Den borgerliga regeringen fäste ingen stor uppmärksamhet vid utbildandet av fiskare och understödde dem inte i deras företag. Nu, under sovjetmakten, har man börjat göra förberedelser för utbildandet av fiskarkadrer. Så tar den statliga fiskeriflottan till vägen med sig unga fiskare för att förbereda dem för utbildandet av fiskarkadrer. I fiskeriflotten lära fiskarna känna nya fiskemetoder och redskap och lära sig även att umgås med båtmotorer.

Fiskeskolan i Pernu lämnar till våren 20 nya utbildade fiskare, som genast komma att inlämnas i fiskeriflotten, i artilleri och fiskerifabriker. Till nästa höst kommer man att till Leningrads fiskeritekniska skola sända unga fiskare för undervisning. Angående undervisningspraktiken har man beslutat att tillmötesgå de estniska fiskarna. För att förbereda våra fiskeriledare har man för avsikt att sända de bästa fiskeribarnerna till Moskvas fiskeritekniska skola (ETA).

Sammankallandet av Fackföreningarnas Centralråds 11 plenium i Unionen

Presidiet för Unionens Fackföreningarnas Centralråd beslutade till den 28 mars sammankalla Fackföreningarnas Centralråds 11 plenium för Unionen med följande dagordning:

- 1) organiserandet av fackföreningarnas arbete under 1941 samt uppfylldhet folkhushållningsplanen i 1941.
- 2) fackföreningarnas budget för år 1941.

Kronika

ESSR-s Folkkommisariats meddelar, att den 26 mars, kronan upphör att existera som valuta och alla arbetsbetalningar ske endast med sovjetvaluta.

Utställning om kamrat Stalins liv och verksamhet i järnvägsstation

Moskva, (TASS). För bejakning av de estniska järnvägsstationmännen har man till Tallinn skickat utställning i järnvägsstation om kamrat Stalins liv och verksamhet. I vägnar har man på bordet placerat album, som berättar om Lenin och Stalins revolutionära verksamhet och kamp. Förutom detta har man på utställningen utställt många fotografier, dokument och beskrivningar. Av nickel har man framställt ett hus, som föreställer det hus, i vilket J. V. Stalin tillbringade sina barndomsår. Förutom detta hus det även en mapp av Avlångs illegala tryckeri, där det på kamrat Stalins initiativ och under hans ledning utkom illegala flygblad. Vid de Stalins födelsehem har man satt mycket stora porträtt.

Utställningen i järnvägsstationen har redan varit på många orter i landet och den har rönt mycket stor uppmärksamhet. Över 30.000 personer ha besökt den. — Utställningen har ordnats av konstförstans och teknisk-propagandans hus i Tallinn.

Nya förordningar för utvecklandet av fiskhushållningen

I ENSV "Teataja" har det publicerats ESSR-s Folkkommisariats förordning av den 13 mars om utvecklandet av fiskhushållningen.

Med denna förordning reorganiseras Fiskernas Kooperativföreningarnas Centralförening "Kalakoeskus" till fiskföreningarnas och artilleriernas sammanslutning — "Eesti Kaluriliit". Fiskeristaten hade hittills endast rena affärsuppgifter — "Eesti Kaluriliit" har det inte. Dess uppgift är organiserandet av fiskarna. I dessa dagar undersöker den lokala industriens folkkommisariat stadarna för kollektivt fiske. Därmed har organiserandet av fiskarna två former — fiskerier och fiskeriarbetarnas sammanslutning. Skillnaden mellan dessa är endast den, att i fiskerierlarnas redskapen, torgföringen av fisk, förberedning av nya redskap samt hushållningen äro kollektiva. Även så fångsten. I fiskerierlarnas sammanslutning äro redskap, men torgförandet av fisken äro kollektiv. Fiskeriarbetarnas sammanslutning bildar kooperativ, som även själv kan börja omarbeta fisken samt är grunden för skapandet av ett lyckligt liv för fiskarna. Alla dessa artilleri och föreningar höra till "Eesti Kaluriliit", som blir dessa fiskerierorganisationers centralförening.

Nya frimärken.

Postväsendets Folkkommisariat utger en ny serie av frimärken och den första serien av brevkort av konstnärlig reproduktion.

De nya frimärkenas utsläppte i marknaden med anledning av 20-årsdagen för det ryska flygväsendets faders, professor N. E. Zhukovskis 65.

Under de närmaste dagarna utkomma i marknaden frimärken av Sovurov, med anledning av Kirgiziens SSR-s 16-årsdag och frimärken om bildandet av den Karelska Sovjetrepubliken.

Kvällsskymning över Dyvholm. (Se sid. 2)

Genomförandet av planen för säningshushållning i Läänemaa

Den förra veckan hade Läänemaa verkställandekommitté sammankallat länets verkställandekommitté i svenskbygden uti åsags följande personer med agronomisk utbildning: Nuckö — agr. J. Amjärvi; Rikali — agr. K. Hanslepp; för Vormsö bestämde ingen fullmäktige, ty där ordnar genomförandet av säningsplanens hushållning kommunens verkställandekommitté, vars representant deltog i rådgivningen, och dessutom ha på Vormsö lags större förändringar föresatt för säningsplanen och hushållningsplanen.

Även skall för fullmäktige förklaras Jordens konstgödselbehov samt därmed uppkomna frågor. Det kan nämligen vara möjligt, att den kvantitet, som har bestämts för länet, inte förklarar för alla. Och detta böra just torparna och de nya nybyggarna mest frukta, vilka ännu inte äga bäst eller tillräckligt med pengar för att i tid köpa sig konstgödsel, som de äldre gårdarna göra. En bestämd plan kommer att utarbetas så att torparna och de nya jordägarna inte bli utan konstgödsel. Försäljningen av konstgödsel kommer att regleras i de kooperativa handelsföreningarna, där det antecknas, hur mycket man har köpt. Om det framgår, att den konstgödsel, som har förordnats till Läänemaa är tillräcklig, så lämnas försäljningen fri. Därför behövs uppgifter och ett sammandrag av det hela, vilket skulle sluta den 1 april.

Bilbringandet av säningsplanen till hushållningen är ett stort arbete och fordrar mycket omsorg och energi av såväl de kommunala kommittéerna som av den agronomiska personalen. I planhushållningens intresse är det nödvändigt att genomföra detta och för de kommande åren är därmed arbetet redan mycket lättare att genomföra på grundval av erfarenheter och uppgifter. Den borgerliga regimen uppgjorde ingen plan och därför skall nu allt arbete med jordhushållningsplanen och samlandet av uppgifter börja från början.

Läänemaa representanter i Tallinn

Fullmäktige för kommunernas verkställandekommitté i Läänemaa samt ledarna för hästutrynningspunkterna hade häromdagen ett sammanträde i Jordbruks Folkkommisariatet. Med redogörelse uttryckte K. Tammitu om hästutrynningspunkterna. Han sade bland annat, att det i Läänemaa kommer att anläggas 21 hästutrynningspunkter med 420 hästar.

Ordföranden för Vormsö verkställandekommitté önskade, att man inte skulle anslåga någon punkt på Vormsö. Istället skulle man ge vormsöborna en eller två traktorer, ty deras torra och hårda mark skulle ganska bra lämpa sig för plöjning med traktorer.

Spithamn — stormarnas udde

Spithamn — Estlands stormigaste udde — skjuter ut som en kil mellan Finska viken och Östersjön. På östra sidan av udden ligger byn Spithamn — en av de största i Estlands svenskbygd. Övan byn reser sig kvarnbacken med väderkvarnarna, och långa västra sidan löper en skogsrand som skyddar för de innanför liggande åkrarna.

Väster om udden bildas en viken genom Dyrhamns udde. En delvis naturlig vågbrytare och det långa Hermansgrundet dämpa det öppna havets vågor, så att en lugn hamn bildas inne i viken. Denna kallas Dyrhamn. Här ha byns bönder under många år själva byggt skutor för frakt av ved och potatis. Det finns gamla mästare i byn — självutbildade men mycket skickliga.

Människorna där ha vågornas oro i blodet. De höra hemma på havet. Det är endast kärleken till festerbygden som binder dem, som tvingar dem att förr eller senare återvända till den karga jorden därhemma. Människor med få ord men många tankar.

Världens ände ha främlingar kallat Spithamn. Ja, det känns nästan, som vore man förflyttad långt bort, när man kommer dit ut. Ingen buss går ända hit. Byn är på sommaren en idyll med sina skogar, sin rena sandstrand och sitt klara vatten. Om hösten ligger stormarna på, men om vintern sträcker sig det isbelagda havet så långt ögat når. Ingen-ting kan dock liknas vid värvikens skymning över varvet och Dyrhamn. (Se bilden sid. 1).

Estlandssvenska intelligensen ny framtid till mötes

"Vad skall en så liten folkspilla som estlandssvenskarna med folk till, som har högre utbildning?" var en vanlig fråga, när det blev tal om svenska gymnasiet i Hapsal. "Det räcker väl med Birkas lantmannaskola. Vill man bevara sin nationalitet, måste man stanna hos sitt folk, och estlandssvenskarna är ju jordbrukare. Förresten har ej en svensk möjlighet att komma fram, där det finns någon av 'majoritetens befolkningen' man kan ha i stället." — "Sant! — Men trots det skaffade sig flera estlandssvenskar utbildning vid någon högre skola. Det behövdes ju folkskollärare och kommunalsekreterare. Men dessa poster vore rätt snart belagda, och största delen av dem som gått i gymnasium stod utan motsvarande arbetsfält sitt eget folk. Sökte man sig till städerna, fick man alltid känna på arbetsgivarens minoritetsinställning. Till slut tillkommer på svenst initiativ ett gymnasium för estlandssvenskarna, och detta utexaminerade 1936 sina första studenter, vilka ställde sig till sitt eget folks förfogande.

Redan tidigare hade estlandssvenskar besökt universitet. Men tyvärr studerade mest ett ämne av föga värde — teologi. De herd, som under helighetens täckmantel bedrev obskura affärer med sina "får", ha emellertid nu trätt tillbaka och folket har lärt känna dem från den rätta sidan.

Även en del av svenska gymnasiets studenter kommo till universitetet. Men de hade alltid att kämpa med ekonomiska svårigheter, vilket mycket hämmade studierna. Det borgerliga Estland fann ej för gott att lämna de svagt bemiddlade estlandssvenska studenterna stipendier. Det enda de hade att ty sig till, var en mycket blygsam summa, som översädes från Sverige. Dessa pengar vore emellertid oftast så knappa, att man fick dras med växellån vid sidan därom och dessutom småsvälta, när man ej kunde uppbära ett starkt namn som giro. Dessa ekonomiska svårigheter vore även till en god del skulden till, att många av dessa som börjat ej kunde fullfölja sina studier. — Detta om universitetet. Hur intelligensen på landet hade det, känna vi redan till från tidi-

gare nummer av "Sovjet-Estland". En ständig kamp för nationell och ekonomisk säkerhet mot lömskt angripande fiender. Svårigheter med organisationer. Förföljelser, när kulturella företag skulle förverkligas. Omflyttningar av svenska lärare till estniska skolor och tvärtom. Tvångsinträdde i "Isamaliit" osv. Detta lade naturligtvis i högsta grad band på all kulturell självverksamhet och hela den estlandssvenska intelligensens arbete. Men — en sak är klar, nämligen att allt detta endast skärpte den sociala och nationella vaksamheten.

Det har gått in en ny tid för den estlandssvenska intelligensen nu. Ingen behöver mer frukta för att bli förbigången för nationalitetens skull. Det är det personliga värdet det kommer an på. Var och en, som fått högre bildning, kan rycka in, där han känner, att han passar. Han kan uppehålla kontakten med sitt eget folk och inrikta sin verksamhet till dess bästa — och därmed även hela statens bästa.

Det finns även nu estlandssvenska studenter vid universitetet. Men under helt andra förhållanden. Det är slut på snåländet med slantarna. Det är slut med växelhistorierna. Staten själv lämnar det arbetande folket — även estlandssvenskarnas — söner och döttrar, som tillägna sig högre bildning, stipendier, vilka helt sakna de ekonomiska förhållanden, så att den studerande ej behöver ha onödiga bekymmer för mat och husrum. Detta har som sagt även kommit estlandssvenskarna till del.

Även skollärarna på landet ha blivit befriade från den trångbröstad borgerliga skolstyrelsens intriger. De kunna med förtroende se sin nations framtid an. Det är på deras skuldror det största ansvaret alltid har vilat. Det är de, som ha fått ge det uppväxande släktet ej blott de första bokliga kunskaper utan även fått öppna de ungas ögon för det nationella arvets värde. Det är de som fått kämpa för skolorna, för elevernas sunda utveckling, för hela statens framtid. Det är en ädel kamp de kämpat. Nu ligger alla vägar öppna. Och detta säkrar en oavbruten framgång i arbetet.

Valen i de kooperativa föreningarna i länen börja

Vid omorganiseringen av de kooperativa föreningarna har man redan hunnit med att bilda de kooperativa föreningarna i länen och alla fullmäktige, som ha valts av de kooperativa föreningarna, träda samman och välja organ för föreningarna i länen. Motsvarande sammanträden ha redan sammankallats i alla länen och de inträffa mellan den 23 och 30 mars. Normalstadgarna för de kooperativa föreningarna i länen bestämma även de nya föreningarnas uppgifter och förverkliga samt leda deras organisationsarbete samt hushållning.

De kooperativa föreningarnas högsta organ i länen är de fullmäktige sammanträden, som väljas för två år av föreningens styrelse, vilken består av 5 till 7 medlemmar samt revisionskommissionen, varvid den även kan annullera de givna mandatens vid dåligt utfört arbete.

Styrelsen är länsföreningarnas verkställande organ, som omsätter alla beslut, vilka mottagits av de fullmäktige på deras sammanträden.

Läänemaa kooperativer började uppköpa hönsägg
Hos Läänemaa kooperativa handelsförening började man med att uppköpa hönsägg av jordbrukarna.

För att underlätta uppköpet organiserades det också tillfälliga mottagningspunkter i byarna. Uppköpet till fullpunkt kommer att ske på bestämda dagar.

Köp av nötköpar från ESSR
För uppfyllande av planen köpes 1000 nötk.

På Unionens Plenarikonferens uppdrag kommer det i mars och i början av april att uppköpas nötköpar i ESSR för att sända till Leningrads oblast. Den lokala organisationen av uppköpet är Estlands Rasavelsförening och köpet utföres av våra lokala veterinärälskare och zootekniker.

Frisk köpskav av anglo och friskis ras komma att uppköpas, alltifrån 12 månader gamla kvigor till kor, som ha haft 6 kalvar och tjurar från 1½ år till 4 år. Även nötk av yngre ras köper man denna gång.

Nötköpskapens standardpris är för första kategoriens kor av friskis ras rubel 840.— och för av anglois ras rubel 750.— för parade kvigor rubel 625.— och rubel 530.— för parade kvigor till 18 månader gamla och äldre rubel 530.— och rubel 500.— från 12 till 17 månader gamla rubel 450.— och rubel 370.— Priset bestäms enligt motsvarande normers intyg, kontrollintyg, mjölkproduktion, vikt och fetthetsprocent.

Då köp sker med anledning av 1941 års unionsplan för köp av nötk, så kommer det denna gång att från ESSR köpas sammanlagt 1000 styck nötköpar.

Nucköborna planlägga värsadden

Under den gångna veckan har Nuckö kommuns verkställande kommitté tillsammans med ortens jordbrukskonsulent, Amjärvi insamlat uppgifter av bönderna i kommunen om hur de skola planlägga värsadden. Sammanträden för detta ändamål ha hållits i Birkas, Paschep, kommunhuset och Klotorp. Meningen med dessa sammanträden har varit att kommunens verkställande kommitté skulle få en överblick av de olika odlingsväxternas besättningsarealer ute i bygden.

Väglaget svårt i svenskbygden

På grund av den hållande, svåra snöryan under de sista dagarna ha vägarorna blivit så gott som ofarbara ute i svenskbygden. Överallt finns det höga snödrivor, i vilka hästarna sjunka ned ända till magen, varför det är omöjligt att forsla tunga lass. Detta har vällat avbräck i böndernas körslo, emedan flera av dem inte ännu hunnit forsla allt säljbart bränsle till staden samt hemföra konstgödsel från Hapsal och köra timmer från skogen.

Läänemaa telefonnät behöver ellever

I samband med utökandet av sammanställningen och förnyandet av kador behöver Läänemaa telefonnät många mekanisklärjurar. Den som önskar kandidera bör ha genomgått militärtjänsten och likaså är det önskvärt, att han har 9-kl skoluitbildning. Lärrotiden är beroende av elevernas ihärdighet och färdighetsförmåga. — I allmänhet omkring tre månader.

Estlandssvenskarnas kampväg

Det har blivit ett historiskt faktum, att svenskar ha bott på Estlands kust redan så länge, att historien har höljt denna tid i dunkel. Inga historiska dokument visa oss, när de ha bosatt sig här, ej heller folket egna sägner därom ha bestämt genom så många släktled. Så länge tillbaka, som släktens minne når, har på Läänemaa strand det svenska språket klingat och svenska sånger skallat. Historiska urkunder kunna bevisa så mycket, att redan på 1200-talet här bott svenskar, som ha burit egna folkdräkter, som ha dansat sina egna folkdanser, bärande från led till led sina urgamla traditioner och sitt arv, sin flammande kamplust och sitt oförsonliga hat mot alla förtryckare.

I Läänemaa kustbygd har estlandssvenskarnas vägga stått. De ha visat sig vara goda medkämpar på det arbetande estniska folkets modiga kampväg. Tillammans med det arbetande estniska folket ha de fått känna på det tsaristiska Rysslands reaktionära förtryck och fått bära baltiska adels slaveri. De ha härdat i 1905 års stridsdagar obarmhärtiga stränghet, då de arbetande estlandssvenskarna kämpade sida vid sida med det arbetande estniska folket.

Det nu levande släktledet kan ännu minnas 1905 års händelser, då på nästom stridsdagar lägrade mot himlen. Det var skenet från de brinnande herrgårdsmagasinen och ladorna. Så minnas Rikuit kommuns invånare som en episod från denna tid en liten historia om, hur bönderna slog sönder herrgårdens straffbänk.

Hur jordreserven i Läänemaa användes

För genomförandet av den statliga jordreservens användning har man utdelat länet i 7 räkjoner. Till varje räkjon kommer det att sändas en lantmästare, som tillsammans med kommunens verkställandekommitté genomför utdelandet av jordreserven. Efter handläggningen för användandet av den statliga jordreserven kommer den jord, som finnes i Läänemaa att utdelas på följande sätt:

Först och främst komma dessa att få av reserven, som vill ha jord och som ha rättighet att få den av någon orsak ännu inte ha erhållit den. För det andra kommer det att givas jord åt kollektiva sammanslutningar för deras hushållning. Så t. ex. för jordturstationer, färdtomtar o. s. v. Även ges jordtillägg åt gårdar, som ha mindre än 15 ha jord, så att de tillsammans med jordtillägget få en 15 ha stor gård. Även få stora familjer jordtillägg, om jordreserven skulle föråla. Om det ännu skulle bli odlingsbar jord i reserv, så ges den åt gårdar, som hålla sig med rasdjur på det villkor, att de få behålla jorden, så länge som de hålla sig med rasdjur. Där det finns stora jordreserver, kommer man att ge den

Det gamla dunida tidskedets reaktionära maktagande sökte göra allt för att pressa ned och förtrycka estlandssvenskarna. Såhunda brinner som en oåskådlig eld i släktledens hjärtan minnena från dagövenskarnas omflyttning. De dåvarande maktagarna visste, att svenskarna med sin vakna själ och sin rättskänsla skulle bli skadliga för det dåtida härskande skiktets tidsanda. Därmed kunna vi även förklara, varför man sökte lossa estlandssvenskarnas rötter ur den älskade festerjorden, därmed kunna vi även förstå, varför de deporterades långt bort till främmande land.

Men allt detta bröt inte det arbetande estlandssvenska folket på dess kampväg. Detta visar, att estlandssvenskarna stå som en värdig medlem tillsammans med det arbetande estniska folket i Sovjetunionens broderliga, vänskapliga familj. Denna de fria folkens förbrödringsidé söker göra allt för att hos estlandssvenskarna utplåna alla spår och minnen av, hur under århundradenas lopp trångbröstad härskarklocka grovt undertryckte frihetsträngtan och det arbetande folkets gemensamma kamp för en bättre framtid. Denna förbrödringsidé kommer att utöva sitt nyttiga och uppbyggliga inflytande även på de arbetande estlandssvenskarna på Östersjöns stränder, vilka högre än allt älska sin hemort och sitt festerland, vilka även i framtiden vilja sitta arbete och sin kamp åt det arbetande folkets broderliga förbund — åt lycka och blomstring för Sovjetunionens folk.

överblivande jorden åt många bönder för att kollektivt odla av dem.

Enligt denna ledning skall man i kommunerna förfärdiga en plan för utdelandet av jordreserven. Denna plan skall sedan framläggas för länets verkställandekommitté för korrigering. Allt detta arbete, som f. n. går med god fart, slutar den 1 april.

Det andra stora arbetet på jordomdaningsområdet är planeringen av all jord, vilket lantmätaren får utföra. Hittills hade vi ingen översikt över jordytans beskaffenhet och säregenheter. Det socialistiska samhället får inte utveckla lantushållningen planlös, som den borgerliga regimen gjorde. Man måste veta hurdana jordytans beskaffenhet är, för vilka sådeslag den bäst lämpar sig o. s. v. Även är det nödvändigt att veta, hurdana skogarna är och hur man på bästa sätt kan sköta dem. Med ett ord, man skall samla fullständiga uppgifter om, vad som är nödvändigt att veta, för att ett framgångsrikt jordbruk skall kunna uppstå. När man har fått dessa nödvändiga uppgifter, är det mycket lättare att för de kommande åren uppgöra sättningsplan och överhuvudtaget höja lantushållningens produktion.

kärnorna, med vilka svinen utfodras, är oaktat på detta mineralämne.

Sjukdomens behandling består därför i att ge djuren tillskott av kalk helst i form av slammad krita (omkring en teckel per djur och dag). Även direkt solljus har en gynnsam inverkan på djurens mineralämbalans, emedan det bildar D-vitamin i djurkroppen, varför unga grisar bör släppas ut i lämpliga rastgårdar. Genom en dylik åtgärd förebygges rachitis och om sjukdomen inte har gått allt för långt botas den ganska fort.

F. L.

2. Fråga:
Tänker odla havre på en nyupplodad mossjord och ber därför få fråga vilka konstgödselmedel jag bör gödsla med och i huru stora mängder respektive gödselmedel bör ges per hektar?

Undrande.

Grisuppfödare.

Svar:

De beskrivna sjukdomssymptomen tyda på att Edra grisar är angripna av rachitis eller d. sk. engelska sjuknan, som icke så sällan förekommer hos unga djur, vilka utfodras med mineralfattiga fodermedel.

Orsaken till uppkomsten av denna sjukdom är bristande tillgång på för djuren livsviktiga mineralämnen såsom kalk och fosfor i fodret. Hos grisarna förorsakas denna sjukdom vanligen av för små kalcium (kalk) mängder i fodret, enär potatis, rotfrukter och sådes-

Svar:

Mossjordarna är i regel fattiga på fosfor och kalk, varför de bör gödslas med fosfor- och kalkhaltiga gödselmedel. Man brukar i allmänhet gödsla nyodlingar på mossjordar med 200—300 kg superfosfat och 150—200 kg kalcium per hektar. Ifall jorden buvdaskligen består av oförutbildad brunrot torde även 100 kg kalkspatier givas per hektar. Har emellertid förmultningen gått så långt, att marken består av avarbrun mylla kan kvävegödsel undvaras.

F. L.

Folkets Hus under år 1941

Bildnings Folkkommisariatet har utarbetat en plan för kultur- och folkhushållnätet samt har börjat förverkliga den. Enligt planen kommer det i varje lään och varje stad som bildar en självständig räkjon, att anläggas statlig kulturbyggnad jämte byrå för lektorer. Kulturhusens förläggningssort har fastställts och man har redan börjat utbygga och omorganisera dem.

För varje kommun kommer ett centralt Folkets Hus, vars ledare även samtidigt är de andra lokala folkhusens instruktör. Till de lo-

kala folkhusen komma även i koloserna, sovhoserna och de enskilda byarna lokala klubber eller röda hörn. Enligt planen för folkhushållnätet kommer det på 1000 invånare i medeltal ett folkhus.

I början av 1941 finns det i ESSR 469 Folkets Hus men under årets lopp bör detta antal utökas med 342 nya, och hela antalet utgör då vid årets slut 811. I Bildnings Folkkommisariatets budget för 1941 har för byggande och reparation av Folkets Hus föresetts ett statligt understöd på 4.857.000 rubel. (ETA.)

53 år sedan Viktor Kingissepps födelse

Den 24 mars hade 53 år för flutit sedan kampen för det arbetande estniska folks befrielse, Viktor Kingissepp, föddes.

Viktor Kingissepp föddes den 24 mars 1888 på Uuel. När han var ett år gammal, flyttade hans far från landet in till Kuressaare, där han blev fabriksarbetare i en läderfabrik. Men efter några år blev Viktors far arbetslösheten. Han föll nämligen och bröt armen. I den process, som följde här på bestämde domstolen honom en "pension". Dessa pengar använde han sedan för att ge sin son Viktor utbildning.

Kuressaare var vid den tiden som de flesta småstäder i Baltiska länderna den tyska bourgeoisie tillhörde, och allt tal estniska ansågs på den tiden vara mycket nedslättande. I en sådan omgivning levde V. Kingissepp och fick sina första intryck om det arbetande folkets hårda tillvaro.

När revolutionen år 1905 utbröt, då Estlands arbetande folk tillsammans med Rysslands föröskade avskaffa sig kapitalismens ok, nådde revolutionens även Uuel. Som skolepojke deltar även Viktor Kingissepp i det illegala revolutionsarbetet bland eleverna i skolan och han håller tal om Marx' idéer för lantbefolkningen. Men den riktiga politiska skolan för Viktor Kingissepp blev studenterna i Petersburg. Här lär han känna Marx' och Lenins stora idéer, och efter några år skändes han till Tallinn för att organisera den revolutionära rörelsen där.

Vid det första imperialistiska krigets utbrott är Viktor Kingissepp redan känd som stor revolutionär och han skickas till straffarbete i Tver och Kasan. Efter Oktoberrevolutionens seger står han åter i spetsen för det arbetande folket i Estland och uppvisar stora talanger vid organiserandet av sovjetmakten i Estland. Men sovjetmakten får trada tillbaka för den påträngande bourgeoisens trupper och Viktor Kingissepp flyttar till Petersburg. Men den 20. nov. 1918 är han åter i Tallinn. Nu börjar hans viktigaste verksamhetsperiod — kampen för befriandet av det arbetande folket från bourgeoisens ok — under illegala förhållanden. Han reorganiserar Estlands Kommunistiska Parti. Under hans ledning utföres ett intensivt arbete. 1921 arbetar under hans ledning 5 illegala tryckerier. Den borgerliga polisen har mycket att

Viktor Kingissepp

göra för att få honom fängslad. Vid demonstrationerna den 1 maj 1922 arresterar polisen förrädaren J. Pölde. Med döden för ögonen uppger han, var Viktor Kingissepp befinner sig. Viktor Kingissepp arresteras nu i sin konspirativbostad. Bourgeoisien dröjer inte med att verkställa sin dom över den tappra kampen för Estlands arbetande folk. Inför domstolen svarar han på åklagarens fråga, att han är störtaren av det borgerliga Estland. 24 timmar efter arresteringen nedskjutes han av plutokratens blodhundar.

53 år ha nu förlutit sedan hans födelse. Nära 20 år ha förlutit från den tid, då han mördades av Estlands bourgeoisie. Det arbetande folks flender trodde, att Kingissepps avrättning skulle rådda dem. Men förgäves. Vandrande den väg Viktor Kingissepp hade röjt, uppnådde Estlands arbetande folk den 21 juni 1941 sitt mål: befriandet från kapitalismens ok. Nu har bourgeoisens ryggrad brutits. Estlands arbetande folk har börjat uppbygga socialismen.

Viktor Kingissepp kunde sluta sin kampabana i det medvetandet, att tusentals kämpar för det arbetande folket skulle följa i hans spår och fortsätta hans strid för befriande av mänskligheten. En av honom själv grundande kamporganisationen — Estlands Kommunistiska Parti — har uppfyllt hans sista önskan: att i stället för Estlands bourgeoisiet måtte uppstå en republik för Estlands arbetande folk.

En ny kolhos, "Pariskommunen", anlades

Den 16 mars höll invånarna i Lukeby, Senno kommun ett sammanträde, och på delegaten i USSR:s Högsta Råd kamrat I. Savins initiativ beslöt man att sluta sig samman till kolhos.

I kolhoset inträdde 113 familjer, eller nästan hela byn. Kolhosmedlemmarna beslöt att kalla sin kolhos "Pariskommunen". Till kolhosens ordförande valde man delegaten i USSR:s Högsta Råd kamrat Ivan Savin.

I kolhoset "Pariskommunen" har dragkraften blivit kolhosens egendom. I kolhoset finns det 55 arbetshästar och 21 mjölkkor. Man gör förberedelser för kollektivisering av inventarier, utsäde o. s. v.

Kolhoset "Pariskommunen" har eget Folkets Hus, radio, bibliotek och så har man även ordnat med rätt hörn.

Från kolhosens marknad

På Sovjetlandets kolhosmarknader kan konstateras en betydlig stegring av mängden mjölk och mjölkprodukter. På Tbilis' marknader sålde kolhosarbetarna i genomsnitt 50% mer mjölk än i december, i kolhoset Krasdžod 32% mer smör än i december. Mjölkprodukterna på marknaden ha ökat även i Odessa, Dnepropetrovsk, Alma-Ata och i andra städer.

Uppmärksamhet förtjänar kolhosarbetarna och kolhosens förpersonals erfarenheter i Rostovs oblast. Till de avlägsnare orterna sändes representanter för torghyresen, vilka bistå de lokala kolhosarbetarna vid transporten av deras produkter till staden. Varutransporten till marknaderna på flera orter organiserades, varvid man betjänar sig av foror, transportbilar och järnväg. Under de första dagerna av januari anlände till Rostov över 100 vagnar lantbruksprodukter från oblastens längre bort belägna kolhos. Även i Dnepropetrovsk oblast har man organiserat transporten av produkterna till städerna och arbetssamhälle.

Den ökade produktionen av lantbruksprodukterna bidrar till att priserna känbar nedsläta.

I flera kolhos har man valt befullmäktigade till vilka kolhosarbetarna gett i uppgift att på marknaden sälja deras produkter. Kolhosstyrelserna låta dessa ombesörja även transporten av varorna. En dag i januari transporterades lantbruksprodukter till Rostovs marknader från 794 kolhosarbetare. Transporten ombesörjdes av endast 54 personer — kolhosarbetarnas befullmäktigade. Förutom besparingen på alla övriga områden vunno de därmed åtminstone 700 arbetardagar. Flera kolhos i Vkr-Rysslands, Moldaus SSSR:s, Odessas och andra oblast betjänar sig av en liknade metod för jordbruksprodukternas transport till marknaderna. (TASS-ETA)

Statlig fiskfångst — ett viktigt medel för höjandet av fiskproduktionen

Sovjet-Estlands fiskeri förbereder sig för den första sovjetvåren. Fiskeriet, som gick mycket tillbaka under den borgerliga regimens tid, skall nu skyndsamt höjas till samma nivå som i Sovjetunionen. Det är nödvändigt att höja fiskproduktionen för att uppfylla USSR:s Folkkommisariats och UK(b)P:s förordning av den 9 januari samt EK(b)P:s IV Kongress' resolution.

För förberedandet av fiskeriet för våren är det första i ordningen förberedandet för det statliga fiskeriet. I Sovjet-Estland är det första gången, som statligt fiske företages, vilket i de andra unionsrepublikerna har givit mycket goda resultat, och därtill ställes det nu även här mycket stora förhoppningar. Enligt fiskeriplanen skall det statliga fiskeriet under sommaren 1941 fånga 678.000 kg fisk.

Det statliga fisket sker på öppna havet, där fiskafänge ännu inte har företagits i större utsträckning. Det kommer att fångas strömming, flundror, ål och torsk. För genomförandet av fisket har man förberedat ett stort antal nya, moderna fångstredskap. För fångstredskap har allt som allt investerats 760.000 rubel och för 445.000 rubel har man redan förberedat redskap. På förberedandet av statliga fångstredskap arbetar 40 personer ständigt. I planen för förberedandet fångstredskap är det försett, att redskapen skola vara färdiga till den 1 juli, men man hinner få dem färdiga till den 1 maj. Därmed kan den statliga fiskfångsten börja genast vid säsongens början.

För första gången förberedades det nu ett större antal förankrade notar, med vilka vårt fiskeri hittills endast gjort några försök. För ryssbevakningen kom-

mer man att förbereda 450 drivnät, 10 förankrade notar, 10 bottengarn och 100.000 st. torskskrokar.

För de enskilda fiskarna saknades större båtar för fiske på öppna havet. För det statliga fisket har det avsetts en fiskeriflotta på 40 båtar, F. n. håller man på med att remontera de båtar, som hör till fiskeriflottan samt sammanställningen av kadern.

I kadern för det statliga fiskeriet kommer man att inta endast beprövade och lärda sjömän. För förberedandet av nya kadern kommer man att medtaga unga män, som ha avslutat fiskeriskolan samt även unga fiskare.

Bredvid anskaffandet av förebildliga fiskredskap kommer det också att genomföras mekanisering av fångstredskapen — utläggandet samt upptagandet av nät och långrev kommer att mekaniseras. Detta möjliggör för fiskarna att med mindre möda få större resultat. Varje fiskare i det statliga fiskeriet är intresserad av att fånga mera fisk, ty med ökningen av fångsten ökar också hans inkomst.

I år vill man också i större utsträckning försöka sig på trälfiske. Sovjetunionens fiskare ha uppnått goda resultat med trälfiske i Finska Viken. För trälfiske på öppna havet förberedades det 4 stora trälnoter. Båtarna, som komma att användas vid trälfiske, förses med starka motorer.

Det statliga fiskeriets organisation, mekanisering och moderna redskap böra vara en förebild för våra fiskarellor och kooperativer, och de böra vara deras mål för ett ordentligt fiske. Därför har genomförandet av Sovjet-Estlands första statliga fiskeri en mycket stor betydelse för hela vårt fiskeris fortsatta utveckling.

Schack

Den 23 mars började i Leningrad en schackturnering, som är en fortsättning av Sovjetunionens mästerskapsstävlingar i schack hösten 1940, vilken som bekant då blev avgjord, ty både Bondarevskij och Ljilienthal uppnådde samma antal poäng. I denna turnering, som nu hålles för Sovjetunionens absoluta mästerskapsstävling i schack, deltaga de sex främsta från den förra turneringen. Dessa äro 1) L. Bondarevskij, 2) A. Ljilienthal, 3) V. Smolov, 4) P. Keres, 5) I. Botvinnik och 6) M. Botvinnik.

Turneringen spelas i fyra ronder, och var och en spelar alltså fyra gånger med sin motsämdare. Första delen av turneringen spelas i Leningrad och den andra i Moskva. I första ronden möttes Botvinnik och Ljilienthal, där Botvinnik vann; Keres — Bondarevskij, där Keres vann. Smolovs — Boleslavs parti kunde ej spelas på grund av den senares sjukdom.

Radioprogram

Hör på den svenska utgåndan över Türi varje dag kl. 0.30

Meddelande

Beställningar som inlämnats före den 27, tyllas fr. o. m. den 1 i nästa månad. Prenumerationspriset har från 1 april ändrats och är nu:

	i hemlandet	i utlandet
3 mån rbl.	1,35	rbl. 2,80
6 " "	2,70	5,80

Arternas uppkomst och darvinismen

av
Fr. Isberg

Så länge människan funnits till på jorden har hon spekulat och funderat över på vilket sätt levande varelser och växter ha uppkommit och utvecklats. Samtliga gamla kulturfolk ha sin egen skapelselära. Enligt den gamla hebreiska mytologin — bibelska skapelselära — skulle jorden med därpå levande arter av växter och djur ha skapats fixa och färdiga på fem dagar och på sjätte dagen människan, varigenom människan ställes i en särskild rang. Denna lära omfattades och uttolkades efter bokstaven i Europa under hela medeltiden och ända till mitten av 1800-talet. Även den store svenske naturforskaren och växtsystematikern Linné höll fast vid denna förmentliga lära, även om han dock ingalunda dogmatiskt höll på arternas oförändlighet. Allt efter som naturvetenskaperna under slutet av 1700-talet började göra framsteg och forskarna kunde tränga djupare in i naturens hemligheter, började man tvivla på den gamla judiska skapelseläran och flera naturvetare framkommo under de därpå följande årtiondena med mer eller mindre sannolika teorier om växt- och djurarternas uppkomst och utveckling. Som evolutionslärans förste grundläggare brukar man räkna den franske naturfor-

skaren Buffon (1707—1788), som framhöll, att de nuvarande växt- och djurarterna under tidernas lopp undergått en viss förändring, utveckling och inte från början tillkommit såsom den hebreiska skapelseläran angiver. Hans teorier saknade emellertid övertygande bevis och kullkastades ganska snart av hans landsman den främstande anatomen och paleontologen Cuvier (1769—1832). Emot Buffons hypoteser om jordklotets danning, de levande varelsers och växternas uppkomst, framkom Cuvier med den s. k. katastrofteorin, enligt vilken allt organiskt liv helt eller delvis uppnåts från jordens yta genom upprepade naturrevolutioner, och att efter en tid växter och djur av helt nya arter ha uppstått, när förhållandena för organiskt liv igen blivit möjliga. Cuvier ville närmast förklara varför dessa urgamla växt- och djurarter inte längre återfinnas i vår kända flora och fauna, utan förekomma endast i berg och jordavlagningar från länge sedan försvunna geologiska tidsperioder.

En större betydelse för den moderna evolutionsläran har däremot den franske naturforskaren Lamarck (1744—1809) teorier om arternas uppkomst och utveckling fått. I sitt stora arbete Philosophie zoologique, som utkom 1809, framkommer han med den hypotesen, att samtliga växt- och djurarter härstamma från tidigare existerande mera primitiva sådana. Arternas förändring är enligt Lamarck progressiv och sker enligt att större förändring d. v. s. harmoni med miljön. Han framhåller, att utvecklingen

emot harmoni med miljön (omgivningen) icke sker på grund av en mystisk inre kraft hos de levande varelserna utan är en följd av yttre inflytelser inverkan. Lamarck framhåller sålunda, att under tidernas lopp organ- och egenskaper hos växter och djur utvecklats och anpassats efter de förhållanden, under vilka de levat. Sålunda skulle stora och kraftiga vingar ha utvecklats hos fåglar, som varit tvungna att företa långa flygfärder, djur som leva i nordliga trakter skulle småningom ha utrustats med tjock härfäll till skydd mot kolden och djur i sydligare, varma delar på jordklotet igen skulle under miljöns inflytande ha adaptats så, att de bättre kunna uthärda värmen o. s. v. Det är visserligen sant, att bruk och icke bruk av organen inverkar på organens utveckling, men senare forskningar ha visat, att härav förvärvade egenskaper (modifikation) icke äro ärliga, såsom Lamarck ville göra gällande. Några godtagliga bevis för modifikationernas ärlighet finnes icke. Denna lära, att livet skulle ha uppkommit spontant generation efter generation av den allra enklaste form av levande substans, som framfördes av Lamarck omhulades av en rad efterföljare, som sedan ha kallats för lamarkister.

Omkring 1830 framlade den engelske geologen Lyell (1797—1875) sin lära om jordens utveckling, enligt vilken denna utveckling skulle ha skett jämnt och utan hela jordklotet omfattande katastrofer, såsom Cuvier och andra forskare föreställt sig. Han framhöll, att naturkatastroferna alltid varit lokala och

och sålunda inte kunnat förinta all fauna och flora på jorden i sin helhet.

Därmed var vägen bruten för den moderna evolutionsläran. Den största tjänsten för utformandet av den moderna evolutionsläran kan emellertid tillskrivas den engelske naturforskaren Charles Darwin, som i sitt år 1859 utgivna arbete "Arternas uppkomst" (The Origin of Species) drog upp helt nya grundlinjer för växters och djurs uppkomst och utveckling. Som ung medlem i Darwin under en 5 års världsomsegling det engelska marinfartyget Beagle. Under denna resa studerade han växter och djur och samlade en mängd material i Syd-Amerika, på Stillhavets öarna och i Afrika m. fl. platser. Efter återkomsten till England började han bearbeta detta material samtidigt som han gjorde omfattande litteraturstudier och fortsatte observationer över bland annat växters och djurs förhållande i domesticerat tillstånd. Studiet av Lyells arbeten övertygade småningom Darwin om, att katastrofteorin var oriktig, och Malthus befolkninglära, som angiver, att befolkningen i ett land har tendens att öka sig i geometrisk progression men ökningen av livsförnödenheterna sker i mycket långsammare tempo — i aritmetisk progression — och befolkningens tillväxt måste där hämmas, vilket sker genom krig, smittsamma sjukdomar, hungersnöd o. s. v., gav Darwin idén om det naturliga urvalets betydelse. Samtidigt som Darwin utformade sin teori om det naturliga urvalets betydelse för evolution-

nen, hade även en annan engelsk naturforskare A. R. Wallace kommit till samma slutsatser. Darwins bevisföring var dock klarare och mer bindande, varför man mera sällan får höra Wallaces namn nämnas i samband med den moderna utvecklingslärans tillkomst.

Darwins bevis för att en evolution skulle ha ägt rum från lägre former till högre kan sammanfattas i fyra punkter.

1. Överproduktion och kamp för tillvaron: alla levande djur och växter ha tendens att föröka sig hastigare än tillgången på levnadsföremåden ökas. Som följd härav uppstår en kamp för tillvaron mellan olika arter och mellan individer av samma art. Denna kamp är dels aktiv i det en djurart äter upp en annan, dels passiv i det en äter upp en annans föda.
2. Variation: alla växter och djur variera och man finner näppeligen två individer som äro absolut lika varandra. Somliga äro bättre ägnade att bestå i kampen för tillvaron än andra.
3. Naturligt urval: det är den bäst utrustade som överlever och förökar sig och den sämre rustade som går under eller i genomsnitt lämnar färre avkomlingar.
4. Variationen är till en viss grad av ärftlig natur. De individer, som på grund av ändamålsenlig utrustning klarat sig bäst i kampen för tillvaron, överföra sina gynnsamma egenskaper på avkomman och det sker så småningom en förskjutning av rasens eller artens typ i urvalets riktning. (Forts.)

